

STATENS ARKIVER

RIGSARKIVAREN

Kulturministeriet

kum@kum.dk

Dato:
22. november 2004

Journalnummer:
2003-035-0022

Lokaltelefon:
339 22303

Vores reference:
PO -

Deres reference:

Vedr. arkivalieronline

Kulturministeriet har anmodet Statens Arkiver om bidrag til besvarelse af et spørgsmål fra Folketingets kulturudvalg, hvori kulturministeren anmodes om at kommentere en henvendelse fra DIS-Danmark af 1. november 2004.

DIS-Danmark kritiserer en række tekniske forhold i forbindelse med arkivalieronline.

Valget af interface karakteriseres som besværligt og tidsrøvende, idet hver side i en kirkebog skulle downloades for sig med et tidsforbrug på ca. 30 sekunder, og det ikke er muligt at bladre i de indscannede kirkebøger.

Det bemærkes i denne forbindelse, at efter Statens Arkivers målinger er gennemsnitstiden for download af en enkelt side under 15 sekunder, ikke omkring 30 sekunder som anført af DIS-Danmark. Der kunne tidligere forekomme lange svartider, som skyldtes, at visse brugere foretog massedownloads. Disse downloads bevirkede, at svartiden for andre brugere blev meget lang. Dette er nu søgt forebygget. Den enkelte bruger skal nu have et password. Passwords gør det muligt at identificere massedownloads og i givet fald stoppe disse ved at udelukke den pågældende bruger. Efter indførelsen af passwords har flere brugere givet udtryk for, at programmet nu er hurtigere. Der har siden indførelsen af passwords for ca. en måned siden tilmeldt sig over 5.000 brugere.

Statens Arkiver kan i den forbindelse oplyse, at det – som det fremgår af www.arkivalieronline.dk - er hensigten at afhjælpe disse ulemper gennem en hurtigere forbindelse og en bladringsfunktion, idet åbning og visning af siderne i en kirkebog eller en folketælling fremover sker i samme skærbillede, hvor man ved hjælp af piletaster kan bladre frem og tilbage.

DIS-Danmark kritiserer derudover den anvendte indscanningsteknik. DIS-Danmark anfører her følgende:

”Hertil kommer yderligere et uheldigt, på det nærmeste ødelæggende forhold. En meget stor del af indscanningerne er foretaget på grundlag af tidligere fotograferede mikrokort. Disse korts kvalitet har i

forbindelse med et foretaget valg af indscanning uden gråtoner bevirket, at omkring halvdelen af hele det nu udlagte kirkebogsmateriale er ulæseligt og yderligere en del vanskeligt læseligt.”

Statens Arkiver bemærker i den forbindelse, at det har været en forudsætning for forsøget med internetadgang til kirkebøger m.v., at indscanning blev foretaget på grundlag af de filmninger, der allerede var foretaget af kirkebøger indtil 1891. En nyindscanning fra originalerne kan allerede af ressourcemæssige hensyn ikke komme på tale.

Det kan ikke afvises, at en del af de indscannede billeder af kirkebøgernes tekst kan være vanskeligt læselige. Statens Arkiver må imidlertid afvise, at det forholder sig som anført af DIS-Danmark, ”at omkring halvdelen af hele det nu udlagte kirkebogsmateriale er ulæseligt.” Efter Statens Arkivers opfattelse er ca. 5 % af de indscannede billeder ikke læselige. Dette kan, som der gøres opmærksom på i arkivalieronline, skyldes flere forhold, herunder ikke mindst arkivaliernes fysiske tilstand. Det yngste scannede materiale er kirkebøger fra 1891, altså over 100 år gamle, det ældste materiale ca. 300 år gammelt og også i original vanskeligt læsbart. Også filmens kvalitet, scanningen, brugerens skærm og dens opløsning kan spille ind.

Som der ligeledes gøres opmærksom på i arkivalieronline, følger Statens Arkiver løbende op på andre filformater. Statens Arkiver kan oplyse, at indscanning i gråtoner blev frarådet af de firmaer, som Statens Arkiver ved projektets start indhentede tilbud fra. Af tilbudene fremgik i øvrigt, at indscanning i gråtoner ved privat leverandør var betydeligt dyrere end indscanning i sort/hvid, ligesom dette også er Statens Arkivers erfaring.

For så vidt angår de indtil nu anvendte tekniske løsninger, må Statens Arkiver gøre den generelle bemærkning, at arkivalieronline, som den i dag findes på nettet, kan delvis betegnes som en betaversion. Det vil sige, at der ikke er tale om en færdigudviklet service. Statens Arkiver erkender, at det muligt burde være fremhævet tydeligere på www.arkivalieronline.dk, at der er tale om en foreløbig service, der stadig er under udvikling.

For så vidt angår indeksering af de indscannede kirkebøger, har en indeksering, der går ud over den, der er etableret i forbindelse med de mikrokort, der er anvendt som forlæg for de indscannede billeder, ikke kunnet gennemføres inden for projektets økonomiske ramme. Statens Arkiver har i sine ansøgninger til Kulturministeriet om tilskud til projektet samt i årsrapporter gjort rede for, at indeksering ikke indgik i projektet. En indeksering på det niveau, som DIS-Danmark efterspørger, ville efter Statens Arkivers skøn medføre omkostninger på ca. 2 mio. kr.

I den fortsatte udvikling af arkivalieronline lægger Statens Arkiver stor vægt på tilkendegivelser fra brugerne af denne netjeneste. Det bemærkes i den forbindelse, at Statens Arkiver i anledning af DIS-Danmarks henvendelse af 1. november 2004, der også er adresseret til rigsarkivaren, har inviteret repræsentanter for DIS-Danmark og de foreninger, der har tilsluttet sig DIS-Danmarks henvendelse, til et møde i Statens Arkivers Filmningscenter i slutningen af denne måned, hvor den kritik og de forslag, der fra brugerside er fremkommet, yderligere vil kunne drøftes med henblik på inden for projektets rammer så vidt muligt at forbedre service i forbindelse med www.arkivalieronline.dk. Ligeledes

STATENS ARKIVER

RIGSARKIVAREN

bemærkes, at Statens Arkiver efter en tidligere henvendelse fra DIS-Danmark ligeledes tog initiativ til afholdelse af et møde den 5. maj 2004 med repræsentanter fra foreningen. Statens Arkivers Filmingscenter ser ikke tidligere at have modtaget andre henvendelser fra DIS-Danmark om arkivalieronline.

Med venlig hilsen

Johan Peter Noack